Maastricht University

Hot for Teacher

Citation for published version (APA):

Vermeulen, C. S. C. (2019). *Hot for Teacher: studies on teacher career and skill development in the Netherlands*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. ProefschriftMaken Maastricht. https://doi.org/10.26481/dis.20190523cv

Document status and date:
Published: 01/01/2019

DOI:
10.26481/dis.20190523cv

Document Version:
Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

• A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
• The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
• The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

Link to publication

General rights
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the “Taverne” license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Download date: 18 Apr. 2024

Nederlandse samenvatting (Dutch summary)

Een onderwijssysteem is zo goed als zijn leraren. Uit eerder onderzoek blijkt dat de leraar de meest invloedrijke factor op schoolniveau is voor de prestaties van leerlingen (Hanushek, 2011). De impact van leraren is groot: goede leraren kunnen in één schooljaar anderhalf jaar aan leerwinst boeken voor hun leerlingen, terwijl slechte leraren slechts een half jaar leerwinst voor hun leerlingen kunnen bereiken (Hanushek, 1992). Recent onderzoek uit Nederland laat zien dat het verschil tussen het hebben van een goede of een slechte leraar in groep acht wel een half adviesniveau kan schelen (van der Steeg & Gerritsen, 2016). Om het niveau van het onderwijs te verbeteren zijn er dus voldoende goede leraren voor de klas nodig. Het verzorgen van dit aanbod staat dankzij het lerarentekort (Adriaens et al., 2017), en zorgen over de kwaliteit en ongelijke verdeling van leraren (Inspectie van het Onderwijs, 2019; Onderwijsraad, 2013) hoog op de Nederlandse politieke agenda.

Dit proefschrift onderzoekt hoe de carrières en vaardigheden van Nederlandse leraren zich ontwikkelen. Deze inzichten zijn relevant voor beleidsmakers die een voldoende groot aanbod van goede leraren nastreven. Het proefschrift richt zich op leraren in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De carrières worden beschreven voor basisschoolleraren, terwijl de hoofdstukken over vaardigheden zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs betreffen. De bijdrage van dit proefschrift is tweeledig. Ten eerste levert het proefschrift nieuwe inzichten in de loopbanen van leraren door het gebruik van grote administratieve datasets. Deze maken het mogelijk alle beginnende leraren te volgen vanaf de middelbare school tot aan het negende jaar op de arbeidsmarkt. Ook kan hiermee gekeken worden naar relaties met de school en leerlingkenmerken van de school waarop de leraren werken. Met deze schat aan data kunnen de carrièrepatronen van Nederlandse basisschoolleraren worden bestudeerd op een detailniveau dat tot nu toe niet mogelijk was. Ten tweede draagt dit proefschrift bij aan onze kennis over hoe leraren ervoor kiezen hun vaardigheden te ontwikkelen door middel van bijscholingsprogramma's, en over hoe de taal en rekenvaardigheden van Nederlandse leraren in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs zich verhouden tot die van de rest van bevolking, en hoe deze zich verhouden ten opzichte van leraren in andere landen.

Hoofdstuk 2 brengt de arbeidsmarktuitkomsten van beginnende leraren in het Nederlandse basisonderwijs in kaart en onderzoekt de samenhang tussen deze uitkomsten en de uitvalpercentages van de lerarenopleiding waaraan ze hebben gestudeerd. Het laat zien dat afgestudeerden van lerarenopleidingen met een laag uitvalpercentage, net zo vaak in het onderwijs terecht komen als afgestudeerden die van lerarenopleidingen komen met hogere uitvalpercentages. Afgestudeerden van lerarenopleidingen met lage uitvalpercentages werken

echter wel 2.5% minder uren per maand na enkele jaren op de arbeidsmarkt. Desalniettemin compenseert het hogere aantal afgestudeerden ruimschoots voor het gemiddeld lagere aantal gewerkte uren van de afgestudeerden van lerarenopleidingen met lagere uitstroompercentages. Een tweede bevinding van dit hoofdstuk is dat pabo-afgestudeerden slechtere arbeidsmarktuitkomsten hebben wanneer ze ervoor kiezen om buiten het onderwijs aan het werk te gaan. Degenen die in het onderwijs werken verdienen een 10% hoger uurloon en hebben een 50% hogere kans op een vast contract. Het gemiddeld aantal gewerkte uren per maand verschilt niet tussen degenen die binnen en buiten het onderwijs werkzaam zijn.

Hoofdstuk 3 kijkt naar de basisscholen waar de Nederlandse leraren werken, en naar de mate waarin de match tussen leraren en leerlingpopulatie samenhangt met leerlingprestaties op de scholen. Het laat zien dat er een sterke match tussen leraren en leerlingpopulatie is als het gaat om migratieachtergrond. Op scholen met een hoger aandeel leerlingen met een migratieachtergrond werken relatief veel leraren met een migratieachtergrond. De match naar opleidingsniveau is gemiddeld: op scholen waar een hoog percentage leerlingen hoogopgeleide ouders heeft werken meer leraren met een masterdiploma. Deze vorm van matching is vooral zichtbaar in sterk verstedelijkte gebieden, en de sortering van beginnende leraren volgt hetzelfde patroon. Voor de prestaties van de leerlingen zien we geen bewijs voor negatieve effecten van deze sortering. Het aandeel leraren met een masterdiploma op een school heeft geen impact op de prestaties van leerlingen, noch is er sprake van heterogeniteit in de effecten naar het opleidingsniveau van de ouders van leerlingen. Het aandeel leraren met een niet-westerse migratieachtergrond is positief gerelateerd aan de toetsscores van leerlingen met een migratieachtergrond, terwijl er geen negatieve effecten zijn voor leerlingen zonder migratieachtergrond. De positieve resultaten zijn gedreven door betere prestaties bij rekenen, en zijn met name zichtbaar voor leerlingen een relatief lage socio-economische achtergrond.

Hoofdstuk 4 gaat over nascholing van leraren. Het modelleert de beslissing van leraren om zich aan te melden voor professionele ontwikkeling. Het model laat zien dat leraren bijscholingsparticipatie strategisch kunnen gebruiken als signaal voor hun onderliggende kwaliteit, omdat lerarenkwaliteit deels onobserveerbaar is. Als gevolg hiervan zullen bijscholingsprogramma's gericht op basisvaardigheden van leraren impopulair zijn, terwijl leraren zich inefficiënt vaak zullen inschrijven voor programma's gericht op de meer geavanceerde vaardigheden van leraren. De resultaten van het model laten verder zien dat het aanbieden van een programma spillover effecten heeft. Dit houdt in dat het aanbieden van een bepaalde cursus ook de participatie van leraren in andere cursussen kan beïnvloeden. Een

gevarieerd aanbod van bijscholingsprogramma's kan er dus voor zorgen dat leraren zich op een efficiëntere manier gaan aanmelden voor professionele ontwikkeling.

Ten slotte brengt hoofdstuk 5 de taal en rekenvaardigheden van leraren in het primair en secundair onderwijs ten opzichte van de rest van de bevolking in kaart voor 15 ontwikkelde landen. Het laat zien dat er weinig laag presterende leraren zijn in Nederland: de 10% Nederlandse leraren met de minste vaardigheden scoren hoger dan de 10% laagst scorende tertiair geschoolden in andere landen. De gemiddelde leraar is ongeveer even vaardig als de gemiddelde tertiair geschoolde persoon. Aan de top doen leraren het minder goed dan andere hoger opgeleide personen. De 10% meest vaardige hoogopgeleiden presteren beter dan de 10% meest vaardige leraren. Internationaal gezien presteren Nederlandse leraren gemiddeld en aan de onderkant van de verdeling goed, maar zijn ze aan de bovenkant relatief zwakker. Er zijn vergeleken met andere landen weinig excellent presterende leraren.

Al met al levert dit proefschrift een bijdrage aan de bestaande kennis over de ontwikkeling van de carrières en vaardigheden van Nederlandse leraren. De resultaten van dit proefschrift suggereren dat de huidige beleidsmaatregelen gericht op het aanpakken van het lerarentekort voor verbetering vatbaar zijn. De focus op het verhogen van de instroom in de lerarenopleidingen is niet efficiënt wanneer niet tegelijkertijd de hoge uitval uit de opleiding wordt aangepakt. Daarnaast hebben de huidige maatregelen met als doel de minimale kwaliteit van de instroom te verhogen (zoals de entreetoetsen en de reken/taaltoetsen) waarschijnlijk een groter negatief effect op de kwantiteit, dan een positief effect op de kwaliteit van leraren. Daarbovenop lijkt een onbedoeld bijeffect van deze maatregelen te zijn dat nog minder studenten met een niet-westerse migratieachtergrond instromen in het lerarenberoep. In plaats van beleid te richten op de minimale kwaliteit, lijkt beleid gericht op het aantrekken van leraren met hoge vaardigheden kansrijker in de Nederlandse context.

Ten tweede toont dit proefschrift dat maatregelen gericht op het verbeteren van basisvaardigheden van leraren door middel van nascholing, het negatieve signaal dat uitgaat van het meedoen aan deze vorm van professionele ontwikkeling in acht moeten nemen.

Ten slotte bieden de resultaten van dit proefschrift aangrijpingspunten voor toekomstig beleid op het gebied van leraren. Met name het tegengaan van uitval tijdens de lerarenopleiding, het enthousiasmeren van studenten met een niet-westerse migratieachtergrond voor het lerarenberoep, en het stimuleren van fulltime werk onder de huidige lerarenpopulatie zijn kansrijke richtpunten voor beleidsmaatregelen in de strijd tegen het lerarentekort.